

УКАЗ

Президента України

Про затвердження Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі

З метою забезпечення додержання конституційних прав та свобод дитини, гарантій з охорони дитинства, реалізації прав дітей на безпечне для життя та здоров'я середовище, збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління **п о с т а н о в л я ю:**

1. Затвердити Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі (додається).

2. Кабінету Міністрів України розробити та затвердити у двомісячний строк план заходів з реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі на 2020 рік.

3. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від _____ 2020 року № _____

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі

I. Загальні положення

Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі (далі – Національна стратегія) на основі аналізу сучасного стану освітнього середовища та забезпечення охорони життя і здоров'я учасників освітнього процесу визначає мету, стратегічні напрями та основні завдання, на виконання яких має бути спрямована реалізація державної політики у сфері освіти та охорони здоров'я.

Розроблення Національної стратегії зумовлено необхідністю суттєвих змін, спрямованих на побудову безпечного та здорового освітнього середовища для здобувачів освіти, яке в умовах ситуації нових економічних та соціокультурних змін, інтеграції України у міжнародний освітній та медичний простір, забезпечить надання якісної загальної середньої освіти та гармонійне формування особистості дитини.

Головною метою формування безпечного та здорового освітнього середовища є забезпечення прав дітей на освіту, безпечні та здорові умови навчання, надання учням якісних освітніх та медичних послуг. Популяризація здорового способу життя, охорона здоров'я дітей та формування безпечного освітнього середовища, сприятиме кращій реалізації інтелектуального, фізичного, соціального та емоційного розвитку учнів, їх потенціалу, а також матиме позитивний вплив на громадське здоров'я, економіку та демографію в цілому в Україні.

Національна стратегія базується на розумінні того, що засади Нової української школи необхідно поширювати на усі рівні загальної середньої освіти (початкову, базову та профільну середню освіту) і створення безпечного та здорового освітнього середовища, важливого для усіх учасників освітнього процесу.

Національна стратегія ґрунтується на тому, що здобувачі освіти потребують знань, умінь, навичок, способів мислення і ставлень, пов'язаних із:

створенням і підтримкою здорових та безпечних умов життя і діяльності людини як у повсякденному житті (у побуті, під час навчання та праці тощо), так і в умовах надзвичайних ситуацій;

основами захисту здоров'я та життя людини від небезпек, оцінкою існуючих ризиків середовища та управління ними на індивідуальному рівні;

формуванням індивідуальних характеристик поведінки та звичок, що забезпечують необхідний рівень життєдіяльності (відповідно до потреб, інтересів тощо), достатній рівень фізичної активності й здорове довголіття;

усвідомленням важливості здорового способу життя та гармонійного розвитку, високої працездатності, духовної рівноваги, збереження та поліпшення власного здоров'я (підвищення імунітету, уникнення різних захворювань, підтримання нормальної ваги тощо);

моделями безпечної та ненасильницької міжособистісної взаємодії з однолітками та дорослими у різних сферах суспільного життя;

знаннями і навичками здорового, раціонального та безпечного харчування, здійснення раціонального вибору на користь здорового харчування;

усвідомленням цінності життя та здоров'я, необхідності використання навиків та вмій з охорони здоров'я та життєдіяльності, власної відповідальності та спроможності зберегти та зміцнити здоров'я, підвищити якість свого життя.

Надзвичайно важливе володіння всіма зазначеними компетенціями не лише здобувачами освіти, а й їх батьками, педагогічними працівниками, наставниками, консультантами та іншими особами, які працюють із дітьми шкільного віку, забезпечуючи їх навчання, виховання та розвиток.

Формування ключових компетентностей, необхідних для успішної реалізації особистості, запровадження принципу педагогіки партнерства, удосконалення процесу гармонійного виховання, створення сучасного освітнього середовища передбачено Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988.

Національна стратегія розроблена на виконання Указу Президента України від 07 грудня 2019 року № 894 «Про невідкладні заходи щодо покращення здоров'я дітей» та конкретизує основні напрямки реалізації розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі, передбачені Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схвалено Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344; Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року №988; Концепцією розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1018 та Національним планом заходів щодо неінфекційних захворювань для досягнення глобальних цілей сталого розвитку, затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 липня 2018 року № 530.

Національна стратегія розроблена на основі стратегії ВООЗ на 2015-2020 роки «Інвестуючи в майбутнє дітей: Європейська стратегія охорони здоров'я

дітей і підлітків», а також керівництва для впровадження в країнах «Глобальне прискорення дій в інтересах здоров'я підлітків» рекомендованого ВООЗ у 2017 році, Глобального плану дій щодо профілактики та контролю за неінфекційними захворюваннями на 2013-2020 роки, прийнятого ВООЗ у 2013 році, Глобальної стратегії охорони здоров'я жінок, дітей і підлітків на 2016-2030 роки, створеної на підтримку Цілей сталого розвитку, та у відповідності з Конвенцією ООН про права дитини.

Формування та застосування учнями компетентностей, необхідних для здорового та безпечного життя сприятиме досягненню глобальних цілей сталого розвитку, проголошених ООН (резолуція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70/1) і підтриманих Україною відповідно до Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

II. Сучасний стан справ розбудови безпечного і здорового освітнього середовища

Аналіз сучасного стану

Учні та педагогічні працівники, що перебувають безпосередньо в приміщенні закладу загальної середньої освіти (далі – заклади освіти) та на прилеглих територіях або за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, потребують такого стану освітнього середовища, в якому вони відчують фізичну, психологічну, інформаційну та соціальну безпеку, комфорт та благополуччя. Батьки здобувачів освіти, зацікавлені в існуванні середовища, максимально сприятливого для розвитку та безпеки їх дітей, мають долучатися та активно сприяти формуванню навичок здорового й безпечного способу життя дітей.

Безпечне та здорове освітнє середовище включає сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпеки харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, репутації (булінг (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, психотропних речовин, поширення інфекційних та неінфекційних захворювань,

порушень психічного здоров'я, а також передбачає достатню кількість фізичної активності.

Саме тому виникає потреба у вирішенні низки проблем, пов'язаних із фізичним, психологічним насильством та булінгом (цькуванням), безвідповідальним використанням мережі Інтернет, недостатньою готовністю педагогічних працівників запобігати та протидіяти насильству та булінгу (цькування), непопулярністю серед дітей та підлітків культури здорового харчування, малорухливим способом життя, належним рівнем їх медичного забезпечення, а також загалом несистемним підходом до формування культури здорового та безпечного способів життя в українському суспільстві, недостатністю співпраці різних соціальних інституцій у подоланні зазначених проблем.

Так, за даними опитування, проведеного у 2018 році Українським інститутом соціальних досліджень імені О. Яременка 38% учнів-респондентів ставали жертвами образ протягом останніх двох місяців, а ображали інших у цей період 35% учнів. Поширеним явищем стає і практика цькування в мережі Інтернет (кібербулінг). Насильство та булінг (цькування) приводять до миттєвих та віддалених медичних, соціальних й економічних проблем. Наслідки можуть відзначитись протягом усього життя. Серед них, зокрема, проблеми з психічним здоров'ям, фізичні травми, рання вагітність та проблеми з репродуктивним здоров'ям, антисоціальна поведінка, інфекційні та неінфекційні захворювання, зниження академічної успішності та припинення навчання.

Однією з головних проблем здоров'я дітей є поширення надлишкової ваги та ожиріння. Згідно з статистичними даними МОЗ України за 2017 рік з 7 млн 615 тис. дітей віком до 17 років 13,3% страждають на ожиріння і кожен рік в Україні фіксується приблизно 15,5 тис. нових випадків дитячого ожиріння. Діти з ожирінням більше піддаються ризику розвитку цукрового діабету 2-го типу та серцево-судинних захворювань, вони досить часто потерпають від стигми та дискримінації, і, як наслідок, розвитку психологічних проблем та соціальної ізоляції. Причинами поширення надлишкової ваги та ожиріння серед дітей і підлітків, здебільшого, є нераціональне харчування та малорухливий спосіб життя.

За даними опитування ВООЗ в рамках проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді» у 2018 році 87,6% хлопців та 93,6% дівчат не курять на час опитування. Порівняно з даними 2014 р., тенденція має позитивну динаміку. При цьому, вживання спиртних напоїв залишається досить поширеним серед підлітків. 40% учнів хоча б один раз вживали алкоголь. Серед 17-річних їх частка сягає 61%, яка збільшилась з 2014 року на 17% (у 2014 р. мали досвід уживання алкоголю в середньому 44,8%). 22,8% учнів вживали алкоголь протягом останнього місяця (42% 17-річних). Кожен п'ятий, хто вживав алкоголь – робить це приблизно 3-5 днів на місяць.

Статевий досвід до 18 років мають 40,3% хлопців, та 27,8% дівчат. З тих, хто отримав статевий досвід до повноліття (34%) отримали його саме до 15

років. Середній вік першого статевого досвіду є 15,1 років. 30% з тих, хто має статевий, досвід не користуються презервативами. Основним джерелом знань щодо статевих стосунків 58% підлітків назвали мережу Інтернет.

Варто наголосити, що психічне здоров'я та благополуччя учнів є таким ж ключовим елементом, як і фізичне здоров'я. Порушення депресивного спектру, підвищений рівень тривожності та агресивності, самоушкоджуюча поведінка та суїцидальні спроби – одні з найпоширеніших проявів порушення психологічного благополуччя. Проблеми з психічним здоров'ям у дітей можуть призвести до погіршення результатів навчання, фізичного здоров'я, нестійких соціальних зв'язків та майбутніх перспектив самореалізації, а також різного роду девіантних форм поведінки. Відповідно, додаткової уваги потребує профілактика психічних розладів, просвітницька робота з питань психо- та медіагігієни, розвиток та покращення якості психологічних послуг у закладах освіти, первинної медичної допомоги, а також підтримка психічного здоров'я у співпраці закладів освіти, сім'ї та громад.

Проблема, яка потребує розв'язання

Проблемою, яка потребує розв'язання, є необхідність формування безпечного і здорового освітнього середовища в закладах освіти, з урахуванням змін у всіх сферах суспільного життя.

Серед основних проблем, що потребують вирішення є:

недостатня ефективність освіти, спрямованої на соціальний і здоров'язбережувальний компоненти навчання, цифрову грамотність, безпеку життєдіяльності, набуття знань, навиків та вмінь необхідних для ухвалення рішень щодо власного здоров'я, його збереження та дотримання здорового способу життя;

недостатність і застарілість матеріально-технічної бази закладів освіти, що необхідна для здобуття якісної освіти та всебічного розвитку дітей, у тому числі для забезпечення здоров'язбережувального компоненту навчання, а також для забезпечення здорових та нешкідливих умов навчання;

потреба у попередженні, виявленні та реагуванні на прояви насильства та булінгу (цькування) в закладах освіти;

низький рівень рухової активності та необхідність комплексного розвитку фізичної культури;

неналежні умови щодо достатності, якості, безпечності, збалансованості та режиму харчування дітей;

відсутність стандартизованих норм харчування (в тому числі дітей, що потребують спеціального дієтичного харчування) та фізичної активності відповідно фізіологічних потреб учнів та рекомендацій ВООЗ, що є бар'єром для формування знань та навиків здорового способу життя;

застарілі Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання закладів загальної середньої освіти та організації навчально-виховного процесу та інші санітарні правила і норми у сфері освіти;

недостатній рівень медичного обслуговування учнів та працівників закладів освіти;

недостатньо ефективний психологічний супровід учасників освітнього процесу;

недостатнє використання ресурсів взаємодії та співпраці між учасниками освітнього процесу, закладами освіти і охорони здоров'я, соціальними службами, правоохоронними органами, закладами культури, громадськими організаціями та місцевими волонтерськими ініціативами у громаді.

III. Мета, стратегічні цілі та основні завдання Національної стратегії

Мета Національної стратегії

Метою Національної стратегії є формування безпечних, комфортних та здорових умов навчання в закладах освіти, освітнього середовища, яке забезпечує оволодіння учнями компетентностями, необхідними для життя, формування культури безпечної та здорової поведінки.

Національна стратегія передбачає взаємодію закладів освіти та охорони здоров'я з батьками, громадами та соціальними інституціями, що дозволить створити умови, сприятливі для навчання та збереження і зміцнення здоров'я, безпечний простір для всіх учасників освітнього процесу.

Принципи та строки реалізації

Національна стратегія ґрунтується на принципах:

пріоритету прав і свобод дитини, забезпечення прав на освіту, охорону здоров'я, безпечні та нешкідливі умови навчання та праці;

доступ до здобуття освіти в здоровому та безпечному середовищі без дискримінації за будь-якою ознакою;

солідарної відповідальності, що визнає спільну участь і відповідальність всіх учасників освітнього процесу, сімей, спільнот, територіальних громад, органів державної влади, інших установ та організацій в досягненні та підтримці здоров'язберезувальності та безпечності освітнього середовища;

стимулювання особистої відповідальності людини за збереження та зміцнення здоров'я, забезпечення безпеки у власній життєдіяльності та перетворення здорового та безпечного способів у життя у повсякденну практику;

міжсекторальне співробітництво та координація, комплексний підхід до організації здорового та безпечного освітнього середовища;

наукової доказовості підходів до розбудови безпечного та здорового середовища.

Національна стратегія є документом середньострокового планування, що визначає мету, стратегічні цілі, принципи, завдання та підходи у формуванні

освітнього середовища для органів управління та установ у сфері освіти та охорони здоров'я, соціального захисту та інших державних установ й відомств, а також неурядових громадських організацій.

Реалізувати Національну стратегію передбачається протягом 2020 – 2024 років. На підставі визначених стратегічних напрямків щорічно до 1 квітня розробляється план реалізації заходів на поточний рік – як система короткострокової діяльності.

Стратегічні цілі та завдання

Національною стратегією передбачено наступні завдання:

формування звичок здорового харчування, фізичної активності, безпечної комунікації дітей за допомогою шкільного навчання та батьківської участі в освітньому процесі;

створення сучасного, розвивального, безпечного, комфортного та інклюзивного освітнього середовища, яке сприяє збереженню та зміцненню здоров'я, захисту від небезпек, підвищенню рухової активності дітей;

забезпечення відповідності змісту загальної середньої освіти та методик навчання сучасним потребам дитини у збереженні та зміцненні здоров'я, захисту від небезпек, підвищенні рухової активності;

впровадження принципу недискримінації, в тому числі конфіденційності щодо наявності будь-яких дискримінуючих ознак;

затвердження закладами освіти внутрішніх правил заборони вживання тютюну, алкоголю та психоактивних речовин учасниками освітнього процесу в закладі освіти та на прилеглих до неї території та контроль за дотриманням цих правил;

створення для учасників освітнього процесу можливості користуватися сучасною матеріально-технічною базою для забезпечення здоров'язбережувального компоненту навчання, рухової активності, безпечних та нешкідливих умов (спортивні зали та майданчики, басейни, роздягальні, душові, туалети в будівлях закладів освіти, сучасний спортивний інвентар, нові/оновлені підручники, посібники, демонстраційне обладнання, широкодіагностичний доступ до мережі Інтернет тощо);

забезпечення готовності педагогічних працівників до надання якісних освітніх послуг у ході формування соціальних, здоров'язбережувальних, інформаційно-комунікаційних компетенцій учнів, психологічного супроводу учасників освітнього процесу, запобігання проявам насильства та булінгу (цькування);

вдосконалення механізмів надання медичних послуг учням, полегшення їх доступу до медичного обслуговування;

сприяння медичним працівниками полегшення доступу учнів до інформації щодо вакцинації, профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань, збереження свого сексуального та репродуктивного здоров'я,

попередження поширення серед дітей та підлітків звичок, небезпечних для їх фізичного та/або психічного здоров'я;

вдосконалення системи організації харчування в закладах загальної середньої освіти, яка має забезпечити формування культури здорового, збалансованого споживання їжі та питної води, а також запровадження державного фінансування для проведення ремонтних робіт і закупівлі обладнання для їдалень (харчоблоків) закладів освіти;

здійснення моніторингу процесів формування здоров'язберезувальних компетенцій, забезпечення рухової активності здобувачів освіти під час освітнього процесу, запобігання насильству та булінгу (цькування), забезпечення здорового харчування в закладі освіти;

розвиток міжсекторального співробітництва та державно-приватного партнерства у забезпеченні функціонування здорового та безпечного освітнього середовища;

створення умов для активної участі громадськості у сфері навчання педагогічних працівників і учнів здоровому та безпечному способам життя, запобігання насильству та булінгу (цькування);

проведення ефективних інформаційних кампаній для учасників освітнього процесу, спрямованих на популяризацію здорового та безпечного способу життя, вакцинації, профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань, протидію поширенню серед дітей та підлітків звичок, небезпечних для їх фізичного або психічного здоров'я.

Реалізацію напрямів Національної стратегії передбачається здійснювати за стратегічними цілями:

Стратегічна ціль 1. Здоров'язберезувальна складова освіти

Стратегічна мета: зміст освіти та методики навчання формують в учнів компетентності, необхідні для здорового та безпечного життя, сприяють ухваленню рішень учнями щодо власного здоров'я, його збереження та дотримання здорового способу життя.

Досягнення цієї мети передбачає:

визначення та дотримання оптимальних рівнів навчального навантаження для дітей різних вікових груп.

впровадження обов'язкової навчальної дисципліни «Основи здоров'я», яка відповідає стандарту освіти;

інтерактивне навчання, спрямоване на формування ключових компетентностей та навичок здорового способу життя;

інтеграція поняття «Здоров'я та безпека», як базового вектору навчальних програм;

інтеграція здорового харчування та фізичної активності як наскрізної складової освіти з питань охорони здоров'я;

спеціальна підготовка педагогічних працівників до викладання дисципліни «Основи здоров'я», як комплексного предмету, що охоплюватиме

знання з усіх науково доказових галузей знань дотичних до психічного та фізичного здоров'я;

забезпечення наявності відповідного сучасного та безпечного матеріального забезпечення;

приділення особливої уваги темам: фізична активність, здорове харчування, запобігання вживання тютюну та алкоголю, профілактика інфекційних та неінфекційних захворювань, вакцинація, збереження сексуального та репродуктивного здоров'я, безпека та запобігання ненавмисних травм, профілактика насильства, емоційний інтелект та компетентність, безпека в мережі Інтернет.

Стратегічна ціль 2. Комплексність розвитку фізичної культури та посилення рухової активності

Стратегічна мета: підвищити рівень фізичної активності учнів через формування та реалізацію комплексних програм фізичного виховання у закладах освіти, що включає в себе: уроки фізичної культури, рухову активність у школі, розвиток мережі спортивних секцій, залучення працівників закладів освіти, сімей та громад до культури фізичної активності.

Досягнення цієї мети передбачає:

реформування системи фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти з урахуванням індивідуальних можливостей учнів та стану їх здоров'я;

впровадження прогресивних методів та підходів до фізичної активності, для мотивації і заохочення учнів, та надання права вибору займатися тим чи іншим методом фізичної активності;

наявність та утримання в належному стані місць для рухової активності дітей у закладах освіти, забезпечення закладів освіти безпечним та якісним обладнанням для занять з фізичної культури;

підготовка кваліфікованих вчителів фізичної культури та запровадження можливості для їхнього професійного вдосконалення;

розширення мережі спортивних гуртків та секцій в закладі освіти та залучення учнів до них;

розвиток безпечної для здоров'я інфраструктури для рухової активності у мікрорайонах та шляхів активного пересування дітей та населення (пішки, велотранспортом тощо) до закладів освіти та утримання її в належному стані;

підтримка наукових розробок з удосконалення системи фізичного виховання з міжгалузевою співпрацею фахівців у галузях охорони здоров'я, освіти, фізичної культури та спорту.

Стратегічна ціль 3. Розбудова здорового харчування, формування культури харчування та правильних харчових звичок

Стратегічна мета: учні забезпечуються їжею та напоями, які відповідають сучасним принципам здорового харчування, рекомендаціям ВООЗ та МОЗ України, що спрямоване на формування культури здорового

харчування, правильних харчових звичок, основ здорового харчування та здорового способу життя.

Досягнення цієї мети передбачає:

організація харчування в закладах освіти згідно рекомендацій ВООЗ та вимог законодавства, в тому числі нормативно-правових актів, що регламентують вимоги до безпечності та окремих показників якості харчових продуктів;

забезпечення в закладах освіти харчуванням дітей з особливими дієтичними потребами;

дотримання гігієнічних вимог при організації харчування в закладах освіти, що відповідають вимогам законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів;

забезпечення сніданками, гарячими обідами та доступом до чистої питної води в закладах освіти;

закупівля продуктів та напоїв, приготування страв, згідно норм та рекомендацій щодо здорового харчування ВООЗ та вимог законодавства;

розробка збірників рецептур страв та технологічних карт їх приготування, в тому числі і для дітей з особливими дієтичними потребами, відповідно до принципів та з урахуванням вимог здорового харчування;

достатня кількість часу на комфортне споживання їжі під час перерви;

популяризація принципів здорового харчування та поширення знань і навичок здорового харчування (споживання здорової їжі та напоїв);

комфортна, чиста, безпечна їдальня, яка відповідає належним вимогам універсального дизайну предметів, що покликана зробити їх максимально придатними для використання всіма учнями без необхідності адаптації чи спеціального дизайну;

співпраця між працівниками, які забезпечують харчування учнів та іншими працівниками закладу освіти, включаючи медичного працівника;

регулярний контроль та навчання працівників, які надають послуги харчування принципам здорового та збалансованого харчування,

навчання працівників стосовно вимог до безпечності та якості харчових продуктів, зокрема в частині розробки, запровадження та використання постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР);

запровадження моніторингу дотримання вимог законодавства постачальниками та операторами ринку, що здійснюють постачання харчових продуктів у закладах освіти, забезпечивши організацію проведення лабораторних випробувань харчових продуктів від виробників та постачальників харчових продуктів у заклади освіти.

Стратегічна ціль 4. Вдосконалення медичного обслуговування учнів та працівників закладів освіти

Стратегічна мета: забезпечує медичне обслуговування учнів послугами зі зміцнення здоров'я, профілактики інфекційних та неінфекційних

захворювань, виявляти чинники ризику та потенційні проблеми зі здоров'ям, забезпечувати супровід учнів із хронічними захворюваннями та надавати екстрену медичну допомогу у випадку невідкладних станів, а також здійснювати постійне спостереження за станом їхнього здоров'я та розвитком.

Досягнення мети передбачає: розробку та затвердження стандартів медичної допомоги та компетенцій медичного працівника закладу освіти на основі Європейської концепції стандартів якості шкільних медичних послуг для фахівців охорони здоров'я, в закладах загальної середньої освіти;

сприяння виконанню вимог з охорони здоров'я, закладами загальної середньої освіти відповідно до законодавства;

актуалізація Державних санітарних правил і норми влаштування, утримання закладів загальної середньої освіти та організації навчально-виховного процесу та інших санітарних правил і норм у сфері освіти;

співпраця медичного працівника з батьками та іншими працівниками закладу освіти, в тому числі з питань профілактики захворювань, вакцинації, організації харчування та фізичної активності;

контроль за санітарним та епідемічним середовищем в закладі освіти;

взаємодія з працівниками закладу освіти та сім'ями, для виявлення та супроводу учнів із хронічними захворюваннями, в тому числі, з особливими дієтичними потребами;

сприяння проведенню своєчасних медичних оглядів учнів та взаємодія з закладами охорони здоров'я, що надають такі послуги;

сприяння, координація та контроль за виконанням календаря профілактичних щеплень, та здійснення інформаційно-просвітницької діяльності щодо важливості вакцинації в тому числі комунікація з батьками щодо необхідності імунізації;

забезпечення контролю за організацією та супровід протиепідемічних заходів в закладах загальної середньої освіти, при підозрі інфекційних хвороб, своєчасне виявлення випадків, сприяння щодо їх реєстрації, обліку, офіційного повідомлення, спостереження за контактними, дезінфекційні заходи у вогнищі інфекції (за потреби) та інші заходи, в тому числі, організація вакцинації контактних осіб;

раннє виявлення випадків відхилень від фізіологічного розвитку дитини та спрямування до відповідних медичних фахівців для подальшої діагностики та лікування;

взаємодія з учнями, працівниками закладу освіти, сім'ями та громадою для попередження та виявлення різних форм насильства щодо учнів;

координація та навчання здобувачів освіти та персоналу закладу освіти щодо надання першої невідкладної допомоги;

консультації учнів з питань охорони їхнього фізичного, сексуального та психічного здоров'я, способів формування навичок здорового харчування, попередження інфекційних та неінфекційних захворювань, вакцинації, а також забезпечення права на безпечне та здорове освітнє середовище.

Стратегічна ціль 5. Забезпечення ефективного психологічного супроводу під час освітнього процесу

Стратегічна мета: психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж в закладі освіти створюють належні умови для гармонійного та всестороннього розвитку особистості учнів, охорони їх психічного здоров'я, а також надання психологічної підтримки, консультування та супроводу усім учасникам освітнього процесу.

Досягнення мети передбачає:

розширення доступної мережі послуг психопрофілактики, психологічного діагностування, консультування та супроводу в закладах Нової української школи;

популяризація здорового способу життя, соціально безпечної поведінки, збереження сексуального та репродуктивного здоров'я за допомогою соціально-педагогічної та психологічної служб закладів освіти;

реалізація просвітницької діяльності у сфері протидії та запобіганню різних форм насильства;

міждисциплінарна взаємодія з ключовими фахівцями у напрямі формування безпечного та здорового освітнього середовища;

діагностика, виявлення проявів споживання психоактивних речовин та запобігання залежності від них;

попередження соціально небезпечних форм поведінки, а у разі виявлення, корекція з допомогою профільних фахівців;

комплексна співпраця з учасниками освітнього процесу з метою формування здорового та безпечного освітнього простору;

супровід учнів з особливими освітніми потребами та за індивідуальним запитом;

комплексна співпраця з учасниками освітнього процесу з метою запобігання насильства, булінгу (цькування), включаючи кібербулінг;

забезпечення захисту персональних даних учнів та вчителів на шкільних сайтах;

розробка шкільних принципів щодо взаємин працівників закладів освіти та учнів з метою захисту від сексуального насильства, включаючи сексуальне насильство в мережі Інтернет;

формування вільної від насильства, толерантної, психологічно та фізично здорової освітньої культури;

Стратегічна ціль 6. Підготовка і здоров'я працівників закладу освіти

Стратегічна мета: працівники закладів освіти дотримуються принципів здорового та безпечного способу життя, сприяють формуванню відповідних компетенцій в учнів, вміють запобігати проявам насильства та булінгу (цькування).

Досягнення мети передбачає:

підвищення кваліфікації працівників закладу освіти в напрямку формування здорового способу життя та піклування про здоров'я, а також профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань;

щорічні медичні огляди для працівників закладу освіти;

розвиток культури турботи про фізичне та психічне здоров'я працівників закладу освіти, проведення тренінгів щодо управління стресом та розв'язання конфліктів;

тренінги з надання домедичної допомоги для працівників закладу освіти;

сприяння здоровому харчуванню та фізичній активності працівників закладу освіти;

навчання працівників школи щодо профілактики та припинення куріння, вживання алкоголю та психотропних речовин;

навчання для адміністрації та вчителів щодо безпечного користування мережею Інтернет;

навчання для адміністрації та вчителів з питань протидії та виявлення насильства, статевого виховання учнів, інфекцій, які передаються статевим шляхом та запобігання небажаній вагітності.

Стратегічна ціль 7. Міжсекторальна взаємодія та залучення соціальних інституцій

Стратегічна мета: заклади охорони здоров'я, органи та установи у сферах молодіжної політики, спорту, соціального захисту, культури, правоохоронні органи співпрацюють у процесі створення та забезпечення функціонування здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища. В закладі освіти на основі міждисциплінарної взаємодії та комплексного підходу, за участю всіх учасників освітнього процесу формується та підтримується освітнє середовище, що відповідає їх потребам у розвитку, збереженні здоров'я та безпеці. Батьки учнів, місцева громада, громадські організації та активісти зацікавлені у здоровому та безпечному способі життя дітей, активно долучаються до формування середовища, максимально сприятливого для всебічного розвитку та безпеки дітей.

Досягнення мети передбачає:

створення здорового та безпечного середовища в закладі освіти із залученням усіх працівників та батьків;

розробка алгоритму взаємовідносин працівників закладу освіти, батьків та учнів з метою захисту від сексуального насильства, розробка алгоритмів взаємодії фахівців в питаннях виявлення ознак насильства щодо будь-якого учасника освітнього процесу;

залучення учнів та членів сім'ї до організації здорового харчування, активної участі у спортивно-оздоровчих заходах та рухової активності;

підвищення ролі громади в формуванні здорового та безпечного освітнього простору;

розробка та затвердження алгоритмів взаємодії між вчителями, учнями, батьками, зацікавленими урядовими та неурядовими організаціями у виявленні

та вирішенні актуальних питань, які стосуються здоров'я та безпеки учнів та їх освітнього середовища відповідно до всіх цілей Національної стратегії.

IV. Очікувані результати реалізації Національної стратегії.

Очікуваними результатами реалізації Національної стратегії є:

у закладах освіти створено сучасне, розвиваюче, безпечне, комфортне та інклюзивне освітнє середовище, впроваджуються програми формування здорових звичок, протидії насильству, соціально-психологічного навчання;

навчання з метою збереження та зміцнення здоров'я, захисту від небезпек, підвищення рухової активності дітей є цікавим та ефективним;

стандарти освіти містять здоров'язбережувальну освітню галузь, типові освітні програми орієнтовані на формування здоров'язбережувальних компетенцій;

заклади освіти відповідають критеріям санітарного та епідеміологічного благополуччя, мають сучасну матеріально-технічну базу для організації навчання, у тому числі формування здоров'язбережувальних компетенцій та забезпечення фізичної активності здобувачів освіти;

організація харчування в закладах освіти здійснюється згідно рекомендацій ВООЗ та вимог законодавства, усі учасники освітнього процесу мають доступ до здорової їжі та питної води;

матеріально-технічне забезпечення їдалень (харчоблоків) закладів освіти є сучасним і спроможним забезпечити потреби в здоровому та збалансованому харчуванні здобувачів освіти і педагогічних працівників;

педагогічні та медичні працівники закладу освіти запобігають, попереджують та протидіють будь-яким проявам насильства;

підвищується рівень охопленості учнів навчанням фізичній культурі в закладі освіти, а також рухова активність учнів під час занять з інших навчальних предметів і після занять;

психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж у системі освіти надають ефективні послуги учням, батькам та працівникам закладів освіти;

оптимізовано діяльність медичної служби та підвищено якість її послуг;

працівники закладу освіти, батьки та громада беруть активну участь у формуванні звичок здорового способу життя, фізичної активності та безпечної поведінки дітей.

V. Реалізація, моніторинг та оцінка виконання Національної стратегії

Реалізація Національної стратегії забезпечується спільними зусиллями органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадянськості для досягнення мети та принципів Національної стратегії.

Кабінет Міністрів України щорічно, до 1 квітня, затверджує, план заходів на поточний рік, щодо реалізації Національної стратегії, забезпечує його виконання на засадах відкритості та прозорості, звітує про його виконання.

Відкритість та прозорість реалізації Національної стратегії забезпечуються шляхом інформування про хід її реалізації на веб-сайті Офіційного інтернет-представництва Президента України, а також шляхом інформування про стан її виконання та стан виконання щорічних планів заходів щодо реалізації Національної стратегії органами виконавчої влади на офіційних веб-сайтах відповідних органів.

Органи місцевого самоврядування беруть участь у реалізації Національної стратегії на підставі та у спосіб, що передбачені законами України, статутами територіальних громад, а також власними актами.

VI. Фінансове забезпечення реалізації Національної стратегії

Реалізація Національної стратегії здійснюється за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації Національної стратегії, визначається щороку з урахуванням можливостей державного і місцевих бюджетів, розміру міжнародної технічної допомоги.